

บทที่ 5

บทบาทและหน้าที่ของรัฐสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521, และ 2534

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ว่าด้วยบทบาทและหน้าที่ของรัฐสภา ซึ่งมีอยู่หลายประการ และในบทนี้จะได้ทำการศึกษาถึงการดำเนินบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภาภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521 และ 2534 ในส่วนที่เห็นว่าจะมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยระบบรัฐสภา 2 ประการ กล่าวคือ(1)

1. การพิจารณาและให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ เพื่อตราขึ้นเป็นกฎหมาย
2. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

ซึ่งรัฐธรรมนูญทั้ง 3 ฉบับ ได้กำหนดบทบาท และหน้าที่ของรัฐสภาใน 2 ประการที่กล่าวแล้วข้างต้นไว้อย่างชัดเจน โดยจากการศึกษานั้นสามารถสรุปถึงการดำเนินบทบาทและปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการออกกฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐสภาทั้ง 7 ชุด ที่เกิดขึ้น ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521 และ 2534 ได้ดังนี้

1. การพิจารณาและให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติ เพื่อตราขึ้นเป็นกฎหมาย

ในกรณีนี้ถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่สำคัญที่สุดของรัฐสภาในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และสำหรับประเทศไทยนั้นตั้งแต่มีการใช้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลักในการปกครองบริหารราชการแผ่นดินตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ปรากฏว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับไม่ว่าจะเป็นฉบับชั่วคราว หรือฉบับถาวรได้ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงบทบาทและหน้าที่ของรัฐสภา ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติต่างๆ ที่ถูกเสนอเข้าสู่รัฐสภา เพื่อตราขึ้นเป็นกฎหมาย และให้ฝ่ายบริหารนำมาบังคับใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

จากการศึกษานี้ได้พบว่าภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521 และ 2534 ได้มีรัฐสภาเกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปจำนวน 7 ชุด ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 และใน

¹รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 มาตรา 97, 156

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มาตรา 76, 135

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 มาตรา 87, 148

ช่วงระยะเวลาที่รัฐสภาแต่ละชุดยังไม่หมดสภาพไป ไม่ว่าจะโดยการถูกยุบสภา หรือการปฎิวัติรัฐประหาร นั้น รัฐสภาแต่ละชุดได้มีการรับร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี หรือฝ่ายบริหารกับเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบออกเป็นกฎหมายบังคับใช้ตามวิธีการที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้ง 3 ฉบับ เป็นจำนวนมาก โดยมีร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการให้ความเห็นชอบออกเป็นกฎหมายใช้บังคับ และร่างพระราชบัญญัติที่ไม่ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาต้องตกไปด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน อันสามารถที่จะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐสภาในส่วนที่เกี่ยวกับการออกกฎหมายเป็นตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 1 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 26 ม.ค.2518- 12 ม.ค.2519

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ.	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ตกไป
คณะรัฐมนตรี	29	9.75	3	1	10.4	26
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	276	90.5	10*	3.3	3.7	266
รวม	305	100	6	4.3	14.1	292

ที่มา : งานยุติติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

*มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเหมือนกัน จึงรวมพิจารณาเหลือเป็นกฎหมายเพียง 3 ฉบับ

ตามตารางที่ร่างพระราชบัญญัติจำนวน 276 ฉบับ ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏว่ากลุ่มพรรคฝ่ายค้าน จำนวน 128 คน จากพรรคการเมือง 7 พรรค มีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ รวม 65 คน โดยเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งสิ้น 186 ฉบับ ส่วนกลุ่มพรรคฝ่ายรัฐบาล จำนวน 141 คน จากพรรคการเมือง 16 พรรค มีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ รวม 42 คน โดยเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด 110 ฉบับ รายละเอียดแสดงได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ สส.เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 1 ในช่วงเวลา ตั้งแต่ 26 ม.ค.2518- 12 ม.ค.2519

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้าน</u>			
- พรรคประชาธิปัตย์	72	25	57
- พรรคเกษตรสังคม	19	12	50
- พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย	12	8	40
- พรรคพลังใหม่	12	7	13
- พรรคแนวร่วมสังคมนิยม	10	10	18
- พรรคอธิปัตย์	2	2	6
- พรรคเกษตรกร	1	1	2
รวม	128	65	186

(ต่อ)

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล</u>			
- พรรคธรรมสังคม	45	11	21
- พรรคชาติไทย	28	8	15
- พรรคกิจสังคม	18	6	11
- พรรคสังคมชาตินิยม	16	4	14
- พรรคสันติชน	8	3	9
- พรรคประชากรธรรม	6	1	4
- พรรคฟื้นฟูชาติไทย	3	2	3
- พรรคพลังประชาชน	2	1	5
- พรรคแผ่นดินไทย	2	1	4
- พรรคสยามใหม่	3	3	14
- พรรคเศรษฐกิจ	1	1	5
- พรรคนรงงาน	1	1	5
- พรรคประชาธิปไตย	2	-	-
- พรรคไท	4	-	-
- พรรคพัฒนาจังหวัด	2	-	-
- พรรคเสรีชน	1	-	-
รวม	141	42	110

ที่มา : งานยุติธรรม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ 3

**แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 2 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 4 เม.ย.2519- 6 ต.ค.2519**

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ไม่ผ่าน			
						ถอน	ไม่ผ่าน การ พิจารณา ของสภา	นายกฯ ไม่รับ รอง	อำนาจ ของคณะ ปฏิวัติ
คณะรัฐมนตรี	40	9.5	6	1.4	15	-	-	-	34
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	379	90.5	2	0.5	0.5	13	-	-	364
สมาชิกวุฒิสภา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
						13	-	-	398
รวม	419	100	8	1.9	15.5	411			

ที่มา : งานยุติติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตามตารางที่ 3 ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนจำนวน 379 ฉบับนั้น เป็นการเสนอจากสมาชิกสภาผู้แทนฝ่ายรัฐบาล จำนวน 254 ฉบับ จากจำนวนสมาชิกที่เสนอ 77 คน และเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน จำนวน 125 คน จากสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน 24 คน ดังรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่ สส.เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 2 ในช่วงเวลา ตั้งแต่ 4 เม.ย.2519- 6 ต.ค.2519

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายรัฐบาล</u>			
ประชาธิปัตย์	115	42	133
ชาติไทย	57	18	37
ธรรมสังคม	28	13	14
สังคมชาตินิยม	8	3	4
เกษตรสังคม	9	1	6
รวม	217	77	254

(ต่อ)

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายค้าน</u>			
กิจสังคม	44	12	42
พลังใหม่	3	3	4
พลังปวงชน	3	2	4
สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	2	1	12
พัฒนาจังหวัด	2	-	-
แนวร่วมสังคมนิยม	1	1	11
พิทักษ์ไท	1	1	2
ไทสังคม	1	-	-
สยามใหม่	1	1	34
แรงงาน	1	1	7
สังคมนักก้าวหน้า	1	1	8
แนวร่วมประชาธิปไตย	1	-	-
ธรรมาสีปไตย	1	1	1
รวม	62	24	125

ที่มา : งานยุติติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ 5

**แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 3 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526**

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ.	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ตกไป			
						นายกฯ ไม่ให้ การรับรอง	คณะ กรรมการฯ ไม่รับรอง	ไม่ผ่าน การ พิจารณา	ผู้เสนอ ขอถอน
คณะรัฐมนตรี	158	26.9	124	21.0	78.4	-	-	27	7
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	430	73.1	52	8.8	12.0	38	277	53	10
สมาชิกวุฒิสภา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
						38	277	80	17
รวม	588	100	176	29.8	90.0	114			

ที่มา : งานสถิติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และจากเอกสารสรุปผลงานของ
รัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522 - 19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตามตารางที่ 5 ร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 430 ฉบับ ได้ถูกเสนอ โดยสมาชิกสภาผู้แทนฝ่ายรัฐบาลจำนวน 248 ร่าง โดยมีสมาชิกที่เสนอจำนวน 71 คน จากจำนวนทั้งหมด 188 คน และเป็นร่างที่ถูกเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนฝ่ายค้านจำนวน 182 ร่าง โดยสมาชิกที่เสนอมีจำนวน 52 คน จากทั้งหมด 113 คน ดังรายละเอียดตามตารางดังนี้คือ

ตารางที่ 6

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่ สส.เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 3 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 22 เม.ย.2522- 19 มี.ค.2526

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายรัฐบาล</u>			
กิจสังคม	81	28	94
ประชาธิปัตย์	35	17	49
ชาติไทย	38	17	62
เสรีธรรม	21	3	28
ชาติประชาชน	13	6	15
รวม	188	71	248

(ต่อ)

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
กลุ่มฝ่ายค้าน			
ประชากรไทย	32	9	28
พลังใหม่	8	2	8
กิจประชาธิปไตย	4		
เกษตรสังคม	3		
รวมไทย	2		
ธรรมสังคม	1		
สยามปฏิรูป	1 73 *	41	146
กลุ่มสนับสนุนเกรียงศักดิ์	1		
กิจธรรม	1		
กลุ่มอิสระ	60		
รวม	113	52	182

*พรรคการเมือง และกลุ่มอิสระได้มีการเสนอร่าง พ.ร.บ.ภายใต้สังกัดพรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่ คือ ประชากรไทย, สยามประชาธิปไตย, ชาติประชาชน, ชาติประชาธิปไตย สันติธรรม และรวมกับกลุ่มอิสระจำนวนหนึ่ง

ที่มา : งานยุติติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และจากเอกสารสรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522- 19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 7

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 4 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 19 เม.ย.2526- 1 พ.ค.2529

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ตกไป			
						นายกฯ ไม่ให้ การรับรอง	คณะ กรรมการฯ ไม่รับรอง	ไม่ผ่าน การ พิจารณา	ผู้เสนอ ขอถอน
คณะรัฐมนตรี	188	39.5	88	18.5	46.8	-	-	95	5
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	288	60.5	31	65.1	10.7	127	-	122	8
สมาชิกวุฒิสภา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
						127	-	217	13
รวม	476	100	119	83.6	67.5	357			

ที่มา : งานสถิติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และจากเอกสารผลงานของรัฐสภา
ระหว่าง 19 เม.ย.2526 - 1 พ.ค.2529 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตามตารางที่ 7 ร่างพระราชบัญญัติ 288 ฉบับ ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เป็นการเสนอโดยสมาชิกฝ่ายรัฐบาลจำนวน 169 ฉบับ จากผู้เสนอ 71 คน และเป็นการเสนอของสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน จำนวน 119 ฉบับ จากผู้นำเสนอซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านจำนวน 32 คน ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่ สส. เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 4 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 19 เม.ย.2526- 1 พ.ค.2529

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายรัฐบาล</u>			
กิจสังคม	92	32	68
ประชาธิปไตย	56	26	70
ประชากรไทย	36	13	31
ชาติประชาธิปไตย	15	-	-
รวม	199	71	169

(ต่อ)

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายค้าน</u>			
ชาติไทย	72	32	119
สหประชาธิปไตย	18	-	-
ประชาไท	4	-	-
ก้าวหน้า	3	-	-
สังคมประชาธิปไตย	2	-	-
ประชาเสรี	1	-	-
อิสระ	24	-	-
รวม	124	32	119

ที่มา : งานสถิติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
ผลงานของรัฐสภาระหว่าง 19 เม.ย.2526 - 1 พ.ค.2529 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 9

**แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 5 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 27 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531**

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ตกไป			
						นายกฯ ไม่ให้ การรับรอง	คณะ กรรมการฯ ไม่รับรอง	ไม่ผ่าน การ พิจารณา	ผู้เสนอ ขอถอน
คณะรัฐมนตรี	226	42.2	146	27.2	64.6	-	-	72	8
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	310	57.8	32	5.9	10.3	142	-	114	22
สมาชิกวุฒิสภา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	536	100	178*	33.1	74.9	142	-	186	30
			(162)					358	

*หมายเหตุ ร่าง พ.ร.บ.ของคณะรัฐมนตรี และของ สส.เสนอซ้ำกัน มีการรวมพิจารณาเป็น
เรื่องเดียวกัน จำนวน 29 ฉบับ และผ่านออกมาเป็นกฎหมาย 13 ฉบับ ดังนั้น รัฐสภา
ชุดนี้จึงมีกฎหมายออกมา 162 ฉบับ

ที่มา : งานยุติติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และจากเอกสารผลงานของรัฐสภา
ระหว่าง 19 เม.ย.2526 - 1 พ.ค.2529 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตามตารางที่ 9 ร่างพระราชบัญญัติจำนวน 310 ฉบับ ที่เสนอโดยสมาชิกพรรคการเมือง นั้น ปรากฏว่าเป็นการเสนอของสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลจำนวน 223 ฉบับ โดยมีผู้เสนอ จำนวน 76 คน และสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านเสนอ จำนวน 28 คน เป็นร่างพระราชบัญญัติ รวม 87 ฉบับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่ สส.เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 5 ในช่วงเวลา ตั้งแต่ 27 ก.ค.2529- 29 เม.ย.2531

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายรัฐบาล</u>			
ประชาธิปัตย์	100	35	113
ชาติไทย	63	17	56
กิจสังคม	51	24	54
ราษฎร	18	-	-
รวม	232	76	223

(ต่อ)

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
กลุ่มฝ่ายค้าน			
สหประชาชาติไทย	38	14	55
ประชากรไทย	24	14	32
รวมไทย	19	-	-
กิจประชาคม	15	-	-
ก้าวหน้า	9	-	-
ชาติประชาชาติไทย	3	-	-
มวลชน	3	-	-
เสรีนิยม	1	-	-
พลังใหม่	1	-	-
ปวงชนชาวไทย	1	-	-
แรงงานประชาชาติไทย	1	-	-
รวม	115	28	87

ที่มา : งานยุติติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารผลงาน
ของรัฐสภาระหว่าง 27 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน
กรุงเทพฯ

ตารางที่ 11

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 6 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 24 ก.ค.2531-23 ก.พ.2534

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ไม่ผ่าน			
						นายกฯ ไม่รับรอง	คณะ กรรมการ ไม่รับรอง	ไม่ผ่าน การ พิจารณา	ถอน
คณะรัฐมนตรี	147	35.8	104	25.3	70.7	-	-	-	4
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	264	64.2	42	10.2	15.9	118	-	-	11
สมาชิกวุฒิสภา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
						118	-	132	15
รวม	411	100	146	35.5	96.6	265			

ที่มา : งานยุติคดี กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตามตารางที่ 11 ร่างพระราชบัญญัติจำนวน 264 ฉบับ ที่ถูกเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าพรรคฝ่ายรัฐบาลเสนอจำนวน 174 ฉบับ จากผู้เสนอ 71 คน ส่วนพรรคฝ่ายค้านเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวน 90 ฉบับ จากผู้เสนอรวม 45 คน ดังที่ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่ สส.เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 6 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 24 ก.ค.2531-23 ก.พ.2534

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายรัฐบาล</u>			
ชาติไทย	87	21	56
กิจสังคม	54	22	59
ประชาธิปไตย	48	21	49
ราษฎร	21	7	10
ปวงชนชาวไทย	17	-	-
สหประชาธิปไตย	5	-	-
มวลชน	5	-	-
รวม	237	71	174

(ต่อ)

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายค้าน</u>			
ประชากรไทย	31	19	55
พลังธรรม	14	-	32
รวมไทย	35	-	-
ประชาชน	19		
กิจประชาคม	9*75	26	52
ก้าวหน้า	8		
เสรีนิยม	3		
พลังสังคมประชาธิปไตย	1		
	เอกภาพ		
รวม	120	45	90

*พรรครวมไทย, ประชาชน, กิจประชาคม, ก้าวหน้า, เสรีนิยม และพลังสังคมประชาธิปไตย ยุบรวมเป็นพรรคเดียวกัน คือ พรรคเอกภาพ

ที่มา : งานสถิติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ 13

**แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 7 ในช่วงเวลา
ตั้งแต่ 22 มี.ค.2535- มี.ย.2535**

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ไม่ผ่าน			
						นายกฯ ไม่รับรอง	คณะ กรรมการ ไม่รับรอง	ไม่ผ่าน การ พิจารณา	ถอน
คณะรัฐมนตรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	66	100	*8	12.12	12.12	44	-	13	1
สมาชิกวุฒิสภา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	66	100	8 (4)	12.12	12.12	44	-	13	1
						58			

*ร่างกฎหมายจำนวน 8 ฉบับ ที่เสนอนั้นเป็นเรื่องเดียวกัน จึงรวมพิจารณา และผ่านออกมาเป็นกฎหมาย
จำนวนเพียง 4 ฉบับ

ที่มา : งานยุติติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตามตารางที่ 13 ร่างกฎหมายจำนวน 66 ฉบับ ได้ถูกเสนอสมาชิกพรรคการเมืองฝ่าย
 รัฐบาลจำนวน 36 ฉบับ โดยผู้เสนอมีจำนวน 21 คน ส่วนสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านเสนอ
 ร่างกฎหมายจำนวน 30 ฉบับ จากจำนวนผู้เสนอ 20 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 14

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่ สส.เสนอต่อรัฐสภาชุดที่ 7 ในช่วงเวลา
 ตั้งแต่ 22 มี.ค.2535- มี.ย.2535

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายรัฐบาล</u>			
สามัคคีธรรม	79	8	15
ชาติไทย	74	5	10
กิจสังคม	31	8	11
ประชากรไทย	7	-	-
ราษฎร	4	-	-
รวม	195	21	364

(ต่อ)

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มฝ่ายค้าน</u>			
ความหวังใหม่	72	8	12
ประชาธิปัตย์	44	6	8
พลังธรรม	41	6	10
เอกภาพ	6	-	-
มวลชน	1	-	-
ปวงชนชาวไทย	1	-	-
รวม	165	20	30

ที่มา : งานสถิติ กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ดังนั้น จึงสามารถที่จะสรุปผลของการดำเนินบทบาทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิติบัญญัติ โดยการพิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายของรัฐสภาชุดที่เกิดขึ้นภายใต้บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521 และ 2534 (เฉพาะรัฐสภาชุดแรก) ในภาพรวมได้กล่าวคือ มี ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเข้าสู่กระบวนการของรัฐสภาจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,801 ฉบับ แยกเป็น ร่างที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีจำนวน 788 ฉบับ และผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นกฎหมาย โดยรัฐสภาจำนวน 471 ฉบับ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 59.77 ของจำนวนร่างที่เสนอ ส่วนร่างที่ เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาแต่ละชุดรวมกันมีจำนวนทั้งสิ้น 2,013 ฉบับ และผ่านการ พิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นกฎหมายจำนวน 177 ฉบับ คิดเป็นจำนวนเพียงร้อยละ 8.75 ของ จำนวนร่างที่เสนอเท่านั้น ส่วนในทางด้านของสมาชิกวุฒิสภา ไม่มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่ การพิจารณาของรัฐสภาแต่อย่างใด ตามรายละเอียดในตารางที่แสดงดังนี้คือ

ตารางที่ 15

แสดงจำนวนร่าง พ.ร.บ.ที่ถูกเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา
ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2517, 2521 และ 2534

ผู้เสนอ	จำนวนร่างที่ เสนอ	จำนวนร่างที่ ผ่านเป็น กม.	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่เสนอ	ตกไป
คณะรัฐมนตรี	788	471	59.77	317
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	2,013	177	8.79	1,836
สมาชิกวุฒิสภา	-	-	-	-
รวม	2,801	648	68.56	2,155

จะเห็นได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลได้มีความสนใจและแสดงบทบาทในส่วนที่เกี่ยวกับการนิติบัญญัติ โดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะมีร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนผ่านการพิจารณาเห็นชอบเป็นกฎหมายเพียง 172 ฉบับ หรือร้อยละ 8.79 ของจำนวนที่เสนอก็คงตาม แต่ก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินบทบาทในด้านนี้ของสมาชิกสภา โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เป็นอย่างดี

2. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร

การควบคุมและตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารนั้นเป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐสภาที่ได้กำหนดไว้ในเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญทุกฉบับ ทั้งนี้ เพื่อทำการตรวจสอบและควบคุมกำกับการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาที่ถือเป็นสถาบันตัวแทนของประชาชนทุกคน รวมทั้งเพื่อที่ว่าให้การบริหารงานหรือการดำเนินงานใด ๆ ของฝ่ายบริหารเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชนทุกคน ซึ่งการดำเนินบทบาทในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับนั้น มีหลายวิธีการด้วย แต่ที่สมาชิกรัฐสภานิยมใช้กันเป็นอย่างมากได้แก่ การตั้งกระทู้ถามให้ฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบตอบข้อสงสัยในสภา หรือโดยทางอื่น ซึ่งเป็นวิธีการที่ดำเนินการได้ง่ายและสะดวกที่สุด และอีกวิธีการหนึ่งก็คือว่าเป็นมาตรการรุนแรงที่สุดของฝ่ายรัฐสภาในการควบคุมกำกับงานของฝ่ายบริหารได้แก่ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะวิธีการในกรณีนี้อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในฝ่ายบริหารขึ้นได้ ซึ่งทั้งวิธีการตั้งกระทู้ถาม และการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารนี้ จากการศึกษาพบว่ารัฐสภาที่เกิดขึ้นภายใต้บทบัญญัติและเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517, 2521 และ 2534 (ชุดแรก) นั้น ได้ดำเนินบทบาทในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารโดยการตั้งกระทู้ถาม และการเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ สรุปได้ดังนี้คือ

2.1 การตั้งกระทู้ถาม

ภายใต้เงื่อนไขและบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517, 2521 และ 2534 รัฐสภาที่เกิดขึ้นในระหว่างที่รัฐธรรมนูญฉบับเหล่านี้มีผลบังคับใช้ได้ แสดงบทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการตั้งกระทู้ถาม สรุปได้ดังนี้

สถิติการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภา (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ในช่วงระหว่าง
ตั้งแต่ มกราคม 2518 ถึงวันที่ 12 มกราคม 2519 มีรายละเอียดดังนี้คือ*

กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภา	123	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในราชกิจจานุเบกษา	7	กระทู้
กระทู้ถามที่ประธานฯ สั่งระงับ	171	กระทู้
กระทู้ถามที่ผู้ตั้งกระทู้ขอถอน	12	กระทู้
กระทู้ถามที่ตกไปเพราะผู้ถามสิ้นสภาพ	13	กระทู้
กระทู้ถามที่ตกไปเพราะการยุบสภา	402	กระทู้
ดังนั้น กระทู้ถามมีจำนวนรวมทั้งสิ้น	728	กระทู้

ในจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด 728 กระทู้ นั้น ปรากฏว่ามีการตั้งกระทู้ถามมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งของกลุ่มพรรคฝ่ายรัฐบาล และกลุ่มพรรคฝ่ายค้าน โดยสมาชิกกลุ่มพรรคฝ่ายค้านตั้งกระทู้ถามจำนวน 442 กระทู้ จากผู้ตั้งกระทู้จำนวน 96 คน และสมาชิกกลุ่มพรรครัฐบาลตั้งกระทู้ถามจำนวน 286 กระทู้ จากผู้ตั้งกระทู้ถามจำนวน 60 คน โดยทั้งนี้กระทรวงที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งจากกลุ่มพรรคฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาลให้ความสนใจควบคุมกำกับ และตรวจสอบโดยวิธีการตั้งกระทู้ถามมากที่สุด คือกระทรวงมหาดไทยที่ถูกตั้งกระทู้ถามจำนวน 220 กระทู้ คิดเป็นร้อยละ 30.2 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด รองลงไปได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 140 กระทู้ คิดเป็นร้อยละ 19.2 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด ส่วนกระทรวงที่ถูกตั้งกระทู้ถามน้อยที่สุด คือกระทรวงยุติธรรม ถูกตั้งกระทู้ถามจำนวนเพียง 3 กระทู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.41 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด โดยปรากฏรายละเอียดของกระทู้ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งของฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายค้านได้ตามตารางดังนี้

*ที่มาของข้อมูล : งานกระทู้ถาม กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภา

ตารางที่ 16

**แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาลในช่วงเวลา
ตั้งแต่ มกราคม 2518-12 มกราคม 2519**

พรรคการเมือง	จำนวน สมาชิก ทั้งหมด ทั้งหมด	จำนวน สมาชิก ที่ตั้งกระทู้ ถาม	จำนวน กระทู้ ถาม
<u>พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล</u>			
ธรรมสังคม	45	18	67
ชาติไทย	28	10	28
สังคมชาตินิยม	16	8	38
กิจสังคม	18	4	9
สันติชน	8	2	3
ประชาธิปไตย	6	5	28
ไท	4	1	3
ฟื้นฟูชาติไทย	3	2	18
สยามใหม่	3	2	12
แผ่นดินไทย	2	1	15

(ต่อ)

พรรคการเมือง	จำนวน สมาชิก ทั้งหมด	จำนวน สมาชิก ที่ตั้งกระ ตู้ถาม	จำนวน กระตู้ ถาม
ประชาธิปไตย	2	2	11
พลังประชาชน	2	1	12
เสรีชน	1	1	24
แรงงาน	1	1	5
เศรษฐกิจ	1	1	10
พัฒนาจังหวัด	1	1	1
รวม	141	60	286

ที่มา : งานกระตู้ถาม กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ 17

**แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายค้านในช่วงเวลา
ตั้งแต่ มกราคม 2518-12 มกราคม 2519**

พรรคการเมือง	จำนวน สมาชิก ทั้งหมด	จำนวน สมาชิก ที่ตั้งกระทู้ ถาม	จำนวน กระทู้ ถาม
พรรคการเมืองฝ่ายค้าน			
ประชาธิปัตย์	72	48	224
เกษตรสังคม	19	14	66
สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	12	11	41
พลังใหม่	10	9	51
แนวร่วมสังคมนิยม	12	11	33
อริปัตย์	2	2	6
เกษตรกร	1	1	21
รวม	128	96	442

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ 18

แสดงสถิติกระทู้ถามของสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านและรัฐบาล
ที่ตั้งถามกระทรวงต่าง ๆ ระหว่าง ม.ค.2518-12 ม.ค.2519

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 442	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 286	
มหาดไทย	138	18.9	31.2	82	11.3	28.6	220
เกษตรและสหกรณ์	84	11.5	19	56	7.7	19.5	140
สำนักนายกรัฐมนตรี	61	8.4	13.8	30	4.1	10.4	91
คมนาคม	36	4.9	8.1	18	2.5	6.2	54
ศึกษาธิการ	15	2.1	3.3	11	1.5	3.8	26
พาณิชย์	30	4.1	6.7	24	3.3	8.3	54
สาธารณสุข	18	2.3	3.8	9	1.2	3.1	27
ต่างประเทศ	15	2.1	3.3	6	0.8	2.1	21
การคลัง	14	1.9	3.1	20	2.8	7	34
อุตสาหกรรม	11	1.5	2.4	8	1.1	2.7	19

(ต่อ)

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 442 กระทู้	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 286	
ยุติธรรม	2	0.2	0.4	1	0.1	0.3	3
ทบวงมหาวิทยาลัย	2	0.2	0.4	3	0.4	1	5
กลาโหม	16	2.2	3.6	18	2.4	6.2	34
รวม	442	60.3	99.1	286	39.2	99.2	728

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

สถิติการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ในช่วงระหว่าง
ตั้งแต่ 22 เมษายน 2522 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2526 มีรายละเอียดดังนี้คือ*

กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภา	187	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในราชกิจจานุเบกษา	37	กระทู้
กระทู้ถามที่ประธานฯ สั่งระงับ	2	กระทู้
กระทู้ถามที่ผู้ตั้งกระทู้ขอถอน	13	กระทู้
กระทู้ถามที่ตกไปเพราะผู้ถามสิ้นสภาพ	3	กระทู้
กระทู้ถามที่ตกไปเพราะการยุบสภา	477	กระทู้
ดังนั้น กระทู้ถามมีจำนวนรวมทั้งสิ้น	719	กระทู้

ในจำนวนกระทู้ถามทั้งหมด 719 กระทู้ นั้น เป็นกระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทนฝ่าย
รัฐบาล จำนวน 429 กระทู้จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนที่ตั้งกระทู้ถามจำนวน 88 คน และเป็น
กระทู้ถามจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผ่านค้ำจวน จำนวน 290 กระทู้ จากจำนวนสมาชิก 65 คน
สำหรับกระทรวงที่ถูกตั้งกระทู้ถามมากที่สุด ได้แก่กระทรวงมหาดไทย จำนวน 208 กระทู้ คิดเป็น
ร้อยละ 28.9 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด กระทรวงที่ถูกตั้งกระทู้ถามมากเป็นอันดับสอง ได้แก่
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 148 กระทู้ คิดเป็นร้อยละ 20.5 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด
โดยกระทรวงที่ถูกตั้งกระทู้ถามน้อยที่สุด ได้แก่ ทบวงมหาวิทยาลัย เพียง 1 กระทู้ คิดเป็นเพียง
ร้อยละ 0.1 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด โดยสามารถแสดงได้ด้วยตารางต่อไปนี้

*งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุป
ผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 19

**แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาลในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526**

พรรคการเมือง	สส.ทั้งหมด	สส.ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
กิจสังคม	81	44	246	
ประชาธิปัตย์	35	18	61	
ชาติไทย	38	23	102	
เสรีธรรม	21	3	-	
ชาติประชาชน	13	-	-	
รวม	188	88	429	

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุป
ผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 20

**แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายค้านในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526**

พรรคการเมือง	สส. ทั้งหมด	สส. ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
ประชากรไทย	32	14	47	
พลังใหม่	8	3	25	
กิจประชาธิปไตย	4	-	-	
เกษตรสังคม	3	-	-	
รวมไทย	2	-	-	
ธรรมสังคม	1	-	-	
สยามปฏิรูป	1*73	48	218	
กิจธรรม	1	-	-	
กลุ่มสนับสนุนเกรียงศักดิ์	1	-	-	
กลุ่มอิสระ	60	-	-	
รวม	113	65	290	

*พรรคการเมืองและกลุ่มอิสระบางส่วนได้รวมตัวตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ขึ้น ได้แก่ พรรคประชากรราษฎร์, สยามประชาธิปไตย,ชาติประชาชน, ชาติประชาธิปไตย และสันติธรรม กับกลุ่มอิสระบางส่วน และได้เสนอกระทู้ถามในนามของพรรคการเมืองดังกล่าว

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 21

**แสดงสถิติกระทู้ถามของพรรคการเมืองฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล
ที่ตั้งถามกระทรวงต่าง ๆ ระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526**

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 290	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 429	
สำนักนายก	37	5.1	12.7	61	84	14.21	98
มหาดไทย	99	13.7	34.1	109	15.1	25.4	208
เกษตรและสหกรณ์	48	6.6	16.6	100	13.9	23.3	148
คมนาคม	23	3.2	7.9	25	3.4	5.82	48
พาณิชย์	16	2.2	5.5	33	4.5	7.7	49
อุตสาหกรรม	12	1.6	4.1	27	3.7	6.3	39
ศึกษา	22	3.0	7.6	20	2.7	4.7	42
สาธารณสุข	13	1.8	4.5	11	1.5	2.6	24
คลัง	12	1.6	4.1	34	4.7	7.9	46
ต่างประเทศ	2	0.3	0.7	2	0.3	0.5	4
กลาโหม	2	0.3	0.7	4	0.55	0.9	6

(ต่อ)

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 290 กระทู้	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 429 กระทู้	
วิทยาศาสตร์ฯ	2	0.3	0.7	-	-	-	2
ทบวงมหาวิทยาลัย	-	-	-	1	0.13	0.2	1
ยุติธรรม	2	0.3	0.7	2	0.3	0.5	4
รวม	290	40.0	99.9	429	60	100	719

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุปผลงาน
ของรัฐสภาระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

สถิติการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ในเวลาตั้งแต่วันที่ 19 เมษายน 2526 ถึงวันที่ 1 พฤษภาคม 2529 มีรายละเอียดดังนี้คือ*

กระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภา	1	กระทู้
กระทู้ถามของสมาชิกสภาผู้แทน	639	กระทู้ แยกเป็น
กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในการประชุมสภา	61	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในราชกิจจานุเบกษา	203	กระทู้
กระทู้ถามที่ประธานฯ สั่งระงับ	16	กระทู้
กระทู้ถามที่ผู้ตั้งกระทู้ขอถอน	1	กระทู้
กระทู้ถามที่ตกไป เพราะผู้ถามไม่อยู่	9	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรียังไม่ตอบและตกไป เพราะยุบสภา	349	กระทู้
ดังนั้น กระทู้ถามมีจำนวนรวมทั้งสิ้น	640	กระทู้

กระทู้ถามจำนวน 639 กระทู้ ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอถามนั้น เป็นกระทู้ถามของสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลจำนวน 158 กระทู้ จากผู้ถามซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนจำนวน 37 คน และเป็นกระทู้ถามจากสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านจำนวน 481 กระทู้ โดยมีผู้ถามจำนวน 30 คน

สำหรับส่วนราชการที่ถูกตั้งกระทู้ถามถึงการบริหารงานมากที่สุดได้แก่ สำนักงานนายกรัฐมนตรี อันเป็นการตั้งกระทู้ถามต่อตัวนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้นำของฝ่ายบริหารโดยตรง โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งกระทู้ถามจำนวน 179 กระทู้ หรือร้อยละ 28.01 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด โดยส่วนราชการที่ถูกตั้งกระทู้ถามรองลงไปได้แก่ กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยถูกตั้งกระทู้ถามเกี่ยวกับการบริหารและปฏิบัติราชการในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ 111 กระทู้ และ 109 กระทู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 17.37 และ 17.05 ตามลำดับ สำหรับกระทรวงที่ถูก

*ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 19 เม.ย.2526-1 พ.ค.2529 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตั้งกระทู้ถามน้อยที่สุด ได้แก่กระทรวงยุติธรรม และทบวงมหาวิทยาลัย หน่วยงานละ 3 กระทู้ หรือเพียงร้อยละ 0.46 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด ตามรายละเอียดที่สามารถแสดงได้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22

แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาล ในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 19 เม.ย.2526-1 พ.ค.2529

พรรคการเมือง	สส. ทั้งหมด	สส. ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
กิจสังคม	92	16	70	
ประชาธิปไตย	56	16	77	
ประชากรไทย	36	4	10	
ชาติประชาธิปไตย	15	1	1	
รวม	199	37	158	

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 23

**แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาล ในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 19 เม.ย.2526-1 พ.ค.2529**

พรรคการเมือง	สส.ทั้งหมด	สส.ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
ชาติไทย	72	27	478	นายนิยม วรปัญญา
สยามประชาธิปไตย	18	-	-	พรรคชาติไทย ตั้ง
ประชาไท	4	-	-	กระทู้ถามคนเดียว
ก้าวหน้า	3	1	1	จำนวน 294 กระทู้
สังคมประชาธิปไตย	2	2	2	
ประชาเสรี	1	-	-	
กลุ่มอิสระ	24	-	-	
รวม	124	30	481	

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
สรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 24

**แสดงสถิติกระทู้ถามของพรรคการเมืองฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล
ที่ตั้งถามกระทรวงต่าง ๆ ระหว่าง 19 เม.ย.2526-1 พ.ค.2529**

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 481	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 158	
สำนักนายก	142	22.2	29.5	37	5.8	23.4	179
มหาดไทย	74	11.6	15.4	37	5.8	23.4	111
เกษตรและสหกรณ์	77	12.0	16.0	32	5.0	20.2	109
คมนาคม	45	7.0	9.4	18	2.8	11.3	63
พาณิชย์	32	5.0	6.2	5	0.8	3.2	37
อุตสาหกรรม	14	2.2	2.9	-	-	-	14
ศึกษาธิการ	44	6.9	9.14	12	1.9	7.6	56
สาธารณสุข	15	2.3	3.11	2	0.3	1.3	17
คลัง	29	4.5	6.02	10	1.6	6.4	39
ต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-
กลาโหม	2	0.3	0.4	2	0.3	1.3	4

(ต่อ)

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 481	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 158	
วิทยาศาสตร์ฯ	3	0.5	0.6	1	0.2	0.6	4
ทบวงมหาวิทยาลัย	2	0.3	0.4	1	0.2	0.6	3
ยุติธรรม	2	0.3	0.4	1	0.2	0.6	3
รวม	481	75.1	99.9	158	24.9	99.9	639

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุป
ผลงานของรัฐสภาระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

สถิติการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 27 กรกฎาคม 2529 ถึงวันที่ 29 เมษายน 2531 มีรายละเอียดดังนี้คือ *

กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภา	104	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในราชกิจจานุเบกษา	233	กระทู้
กระทู้ถามที่ประธานฯ สั่งระงับ	20	กระทู้
กระทู้ถามที่ผู้ตั้งกระทู้ขอถอน	29	กระทู้
กระทู้ถามที่ตกไปเพราะผู้ถามไม่อยู่	13	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรียังไม่ตอบและตกไปเพราะการยุบสภา	150	กระทู้
ดังนั้น กระทู้ถามมีจำนวนรวมทั้งสิ้น	549	กระทู้

ในจำนวนกระทู้ถาม 549 กระทู้ นั้น แยกเป็นกระทู้ถามของสมาชิกพรรคการเมือง ฝ่ายรัฐบาล จำนวน 430 กระทู้ โดยมีสมาชิกที่เป็นผู้ถามจำนวน 54 คน และเป็นกระทู้ถามของสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน จำนวน 119 กระทู้ จากสมาชิกที่ถามจำนวน 35 คน

ส่วนราชการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ความสนใจติดตามกำกับตรวจสอบการบริหาร ด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามมากที่สุด คือสำนักงานนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการตั้งกระทู้ถามต่อตัวนายกรัฐมนตรี ที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารโดยตรง ทั้งนี้ได้ถูกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งกระทู้ถามจำนวน 216 กระทู้ หรือร้อยละ 39.34 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมด โดยหน่วยราชการที่ถูกตั้งกระทู้ถามมากในลำดับถัดมา ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งถูกตั้งกระทู้ถามจำนวน 123 กระทู้ และ 84 กระทู้ คิดเป็นร้อยละ 22.40 กับร้อยละ 15.30 ตามลำดับ โดยทั้งนี้กระทรวงยุติธรรม ถูกตั้งกระทู้ถามน้อยที่สุดเพียง 1 กระทู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.18 ของจำนวนกระทู้ทั้งหมดเท่านั้น โดยสามารถแสดงได้ตามตารางดังนี้

*งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 22 เม.ย.2522-19 มี.ค.2526 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 25

แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาล ในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 27 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531

พรรคการเมือง	สส.ทั้งหมด	สส.ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
ประชาธิปัตย์	100	23	58	นายนิยม วรปัญญา
ชาติไทย	63	11	296	พรรคชาติไทย ตั้ง
กิจสังคม	51	12	24	กระทู้ถามคนเดียว
ราษฎร	18	8	52	จำนวน 267 กระทู้
รวม	232	54	430	

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
สรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 27 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 26

**แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาล ในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 27 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531**

พรรคการเมือง	สส.ทั้งหมด	สส.ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
สหประชาชาติไทย	38	18	76	
ประชากรไทย	24	4	15	
รวมไทย	19	4	6	
กิจประชาคม	15	5	12	
ก้าวหน้า	9	2	5	
ชาติประชาชาติไทย	3	1	3	
มวลชน	3	1	2	
เสรีนิยม	1	-	-	
พลังใหม่	1	-	-	
ปวงชนชาวไทย	1	-	-	
แรงงานประชาชาติไทย	1	-	-	
รวม	115	35	119	

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
สรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 27 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 27

แสดงสถิติการรู้ถามของพรรคการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล
ที่ตั้งถามกระทรวงต่าง ๆ ระหว่าง 27 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 127	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 422	
สำนักนายก	48	8.7	37.7	168	30.6	39.8	216
มหาดไทย	22	4.0	17.3	101	18.4	23.9	123
เกษตรและสหกรณ์	15	2.7	11.8	69	12.6	16.4	84
คมนาคม	10	1.8	7.8	26	4.7	6.2	36
พาณิชย์	6	1.1	4.7	6	1.1	1.4	12
อุตสาหกรรม	1	0.2	0.9	3	0.5	0.7	4
ศึกษาธิการ	3	0.5	2.4	15	2.7	3.5	18
สาธารณสุข	4	0.7	3.1	10	1.8	2.4	14
คลัง	12	2.2	9.4	19	3.5	4.5	31
ต่างประเทศ	-	-	-	2	0.4	0.5	2

(ต่อ)

กระทรวง	จำนวน กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ 127 กระทู้	จำนวน กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ 422	หมายเหตุ
กลาโหม	-	-	-	2	0.4	0.5	2
วิทยาศาสตร์ฯ	4	0.7	3.1	-	-	-	4
ทบวงมหาวิทยาลัย	1	0.2	0.9	1	0.2	0.2	2
ยุติธรรม	1	0.2	0.9	-	-	-	1
รวม	127	23	100	422	76.9	100	549

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
สรุปผลงานของรัฐสภาระหว่าง 22 ก.ค.2529-29 เม.ย.2531 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

สถิติการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกรัฐสภา ในช่วงระหว่างเวลาตั้งแต่ 4 สิงหาคม 2531 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 มีรายละเอียดดังนี้คือ*

กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในที่ประชุมสภา	64	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรีตอบในราชกิจจานุเบกษา	167	กระทู้
กระทู้ถามที่ประธานฯ สั่งระงับ	21	กระทู้
กระทู้ถามที่ผู้ตั้งกระทู้ขอถอน	7	กระทู้
กระทู้ถามที่ตกไปเพราะผู้ถามไม่อยู่	5	กระทู้
กระทู้ถามที่รัฐมนตรียังไม่ตอบและตกไปเพราะการยุบสภา	118	กระทู้
ดังนั้น กระทู้ถามมีจำนวนรวมทั้งสิ้น	382	กระทู้

กระทู้ถาม 382 กระทู้ นั้น แยกเป็นของสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล จำนวน 275 กระทู้ โดยมีผู้ถาม 34 คน และเป็นกระทู้ถามของสมาชิกพรรคผ่านด้าน จำนวน 107 กระทู้ จากผู้ถามจำนวน 42 คน

สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานที่ได้รับการตั้งกระทู้ถามมากที่สุดจำนวน 155 กระทู้ หรือร้อยละ 40.57 ของกระทู้ถามทั้งหมด โดยมีกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถูกตั้งกระทู้ถามมากเป็นลำดับถัดมาคือ 74 และ 42 หรือร้อยละ 19.37 กับ 10.99 ตามลำดับ ทั้งนี้ปรากฏว่ากระทรวงอุตสาหกรรมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงานไม่ได้ถูกตั้งกระทู้ถามในการบริหารและปฏิบัติราชการแต่อย่างใด ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้โดยตารางดังนี้

*ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสารสรุปผลการดำเนินงานเกี่ยวกับกระทู้ถาม 2 ส.ค.2531-23 ก.พ.2534 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 28

**แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาล ในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 4 ส.ค.2531-23 ก.พ.2534**

พรรคการเมือง	สส.ทั้งหมด	สส.ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
ชาติไทย	87	13	194	นายนิยม วรปัญญา
กิจสังคม	54	4	19	พรรคชาติไทย ตั้ง
ประชาธิปไตย	48	4	15	กระทู้ถามคนเดียว
ราษฎร	21	5	20	จำนวน 171 กระทู้
ปวงชนชาวไทย	17	5	6	
สหประชาธิปไตย	5	1	2	
มวลชน	5	2	19	
รวม	237	34	275	

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
สรุปการดำเนินงานเกี่ยวกับกระทู้ถาม 4 ส.ค.2531-23 ก.พ.2534 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 29

แสดงสถิติการตั้งกระทู้ถามของ สส.ฝ่ายรัฐบาล ในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่ 4 ส.ค.2531-23 ก.พ.2534

พรรคการเมือง	สส.ทั้งหมด	สส.ที่ตั้งกระทู้	จำนวนกระทู้	หมายเหตุ
ประชากรไทย	31	11	27	*พรรครวมไทย
พลังธรรม	14	4	5	ประชาชน, กิจ
รวมไทย	35	6	10	ประชาคม, ก้าว
ประชาชน	19	2	2	หน้า, เสรีนิยมและ
กิจประชาคม	9	2	2	พลังสังคม ประชา-
ก้าวหน้า	8	1	1	ธิปไตย ได้ยุบรวม
เสรีนิยม	3	1	1	ตัวขึ้นเป็นพรรคเอก
พลังสังคมประชาธิปไตย	1	1	1	ภาพดำเนินบทบาท
เอกภาพ	75*	14	58	ทางการเมือง จนถึงสิ้นสุดรัฐสภา
รวม	120	42	107	

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
สรุปผลงานของรัฐสภา ระหว่าง 4 ส.ค.2531-23 ก.พ.2534 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

ตารางที่ 30

**แสดงสถิติกระทู้ถามของพรรคการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล
ที่ตั้งถามกระทรวงต่าง ๆ ระหว่าง 4 ส.ค.2531-23 ก.พ.2534**

กระทรวง	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	คิดเป็น	หมายเหตุ
	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 110 กระทู้	กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	ร้อยละ ของ กระทู้ 272	
สำนักนายก	44	11.5	40	111	29.0	40.8	155
มหาดไทย	24	6.28	21.8	50	13.1	18.3	74
เกษตรและสหกรณ์	10	2.6	9.1	32	8.4	11.5	42
คมนาคม	12	3.1	10.9	25	6.5	9.2	37
พาณิชย์	6	1.57	5.5	11	2.9	4.0	17
อุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-
ศึกษาธิการ	4	1.04	3.6	16	4.2	5.9	20
สาธารณสุข	1	0.26	0.9	4	1.04	1.5	5
คลัง	5	1.30	4.5	16	4.2	5.9	21
ต่างประเทศ	2	0.52	1.8	3	0.8	1.1	5

(ต่อ)

กระทรวง	จำนวน กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ 110	จำนวน กระทู้ ของ กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ ทั้งหมด	คิดเป็น ร้อยละ ของ กระทู้ 272	หมายเหตุ
กลาโหม	-	-	-	1	0.3	0.4	1
วิทยาศาสตร์ฯ	-	-	-	-	-	-	-
ทบวงมหาวิทยาลัย	-	-	-	1	0.26	0.4	1
ยุติธรรม	2	0.52	1.8	2	0.52	0.7	4
รวม	110	28.4	99.9	272	71.6	100	382

ที่มา : งานกระทู้ถาม กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และเอกสาร
สรุปผลการดำเนินงานเกี่ยวกับกระทู้ถาม 4 ส.ค.2531-31 ก.พ.2534 สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุทองใน กรุงเทพฯ

2.2 การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล

ในการควบคุมกำกับ และตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร โดยรัฐสภานั้น มาตรการควบคุมและตรวจสอบโดยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร นั้นถือได้ว่าเป็นวิธีการหรือมาตรการที่มีความรุนแรงที่สุด เพราะอาจก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อฝ่ายบริหารได้ ถ้าหากรัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยฝ่ายบริหาร หรือคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ หรือเป็นรายบุคคล จะต้องหมดสภาพของความเป็นรัฐมนตรีลง ไป ไม่อาจที่จะปฏิบัติหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินต่อไป ได้อีกหากไม่ได้รับความไว้วางใจจากการลงมติในการเปิดอภิปรายทั่วไปอันเป็นบทบัญญัติที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ⁽²⁾

ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารด้วยวิธีการหรือมาตรการการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนั้น เนื่องจากเป็นมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารของรัฐสภาที่มีความรุนแรง ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญของประเทศไทยทุกฉบับ จึงได้มีการบัญญัติถึงวิธีการรวมทั้ง ได้มีการกำหนดขอบเขต และข้อจำกัดของการใช้มาตรการควบคุมฝ่ายบริหารด้วยวิธีการนี้ เอาไว้อย่างชัดเจน อาทิเช่นจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายจะต้องครบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และรวมทั้งจำนวนครั้งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะสามารถใช้สิทธิในการขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจในแต่ละสมัยรัฐสภา ทั้งนี้เนื่องจากมาตรการในการควบคุมด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ สามารถที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของฝ่ายบริหารได้ โดยอาจทำให้ฝ่ายบริหารต้องพ้นจากสภาพของความเป็นรัฐมนตรีทั้งคณะ หรือรายบุคคลได้อันเป็นการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในฝ่ายบริหารอย่างรุนแรงที่สุด

ดังนั้น ในการที่รัฐสภาจะใช้มาตรการการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารนั้น จะต้องเป็นกรณี que เห็นว่าฝ่ายบริหาร หรือคณะรัฐมนตรีได้บริหารราชการแผ่นดินผิดพลาดอย่างร้ายแรง ไม่เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ และประชาชนโดยส่วนรวม โดยหากปล่อยให้ฝ่ายบริหารดำเนินการบริหารราชการ

²รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 มาตรา 187(1), 188(5)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มาตรา 154(1), 155(5)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 มาตรา 168(1), 169(5)

แผ่นดินอีกต่อไปแล้ว อาจจะมีผลก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศและประชาชนอย่างร้ายแรง
ขึ้นได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญของไทยก็ได้กำหนดบทบาท และอำนาจของสภาในการควบคุมฝ่ายบริหาร
ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ไว้อย่างชัดเจนมาโดยตลอด ทั้งในฉบับที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันและฉบับที่เคย
ใช้มาในอดีต(3)

เนื่องจากรัฐธรรมนูญของไทยทุกฉบับได้กำหนดรูปแบบในการปกครอง โดยใช้ระบบ
สองสภา ดังนั้นจึงมักจะ เน้นและให้ความสำคัญกับสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจ
ควบคุมตรวจสอบฝ่ายบริหารด้วยวิธีการอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ โดยกำหนดหลักการ
ไว้ในรัฐธรรมนูญให้สภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ซึ่งสมาชิกสามารถเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไป
เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารทั้งคณะหรือเป็นรายบุคคลได้ เริ่มแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2511
เพียงฉบับเดียวที่ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาสามารถเข้าชื่อกันเสนอต่อประธานสภาฯ เพื่อเปิด
อภิปรายไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารทั้งคณะหรือเฉพาะรายบุคคลได้(4)

3 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 มาตรา 41

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 มาตรา 34

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2490 มาตรา 42

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 มาตรา 131

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495

มาตรา 76

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 มาตรา 128

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มาตรา 159

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาตรา 137

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 มาตรา 150

4 มาตรา 128 สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกของแต่ละสภา ไม่ต่ำกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอผู้
ขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะ

ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521, และ 2534 ได้ถูกใช้เป็นหลักในการปกครองบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยนั้น รัฐสภาได้ดำเนินการขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหาร หรือคณะรัฐมนตรีทั้งคณะรวมทั้งเฉพาะรายบุคคล ดังนี้*

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2519 นายชัชวาลย์ ชมพูนแดง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านอีกจำนวนหนึ่งรวม 54 คน ได้ยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ ซึ่งในขณะนั้นมี พล.ต.ร.ม.ว.ศึกฤทธิ์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หรือหัวหน้าฝ่ายบริหารโดยสำหรับสาเหตุที่ไม่สามารถจะไว้วางใจให้คณะรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินต่อไป ได้ นั้นสามารถสรุปสาระสำคัญได้ 5 ประการ กล่าวคือ

1. การไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา รวมทั้งการไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและ เรื่องการกระจายอำนาจ
2. บุคคลในคณะรัฐมนตรีหย่อนสมรรถภาพและไร้ประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ในการเสริมสร้างความสามัคคีในชาติ ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่ของประชาชนโดยทั่วไป
3. คณะรัฐมนตรี หรือรัฐบาลประสบความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชน สินค้ามีราคาสูงขึ้นในขณะที่รายได้ของประชาชนตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ทำให้ประชาชนเดือดร้อนในการดำรงชีพ
4. คณะรัฐมนตรี ไม่สามารถที่จะควบคุมการประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการได้ ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน แสวงหาผลประโยชน์กันอย่างแพร่หลายในหมู่ของข้าราชการ อันส่งผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยภายใน เป็นผลต่อความมั่นคงของประเทศไทย
5. รัฐบาลดำเนินนโยบายต่างประเทศผิดพลาด ทำให้เสื่อมเสียเกียรติของประเทศ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะของนายชัชวาลย์ ชมพูนแดง ครั้งนี้ได้ดำเนินไปโดยอำนาจภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 159 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 และได้มีการเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ตามญัตติที่ 113/2519 ลง 12 มกราคม

*ที่มาของข้อมูล งานผู้ตติ กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

2519 แต่ผู้ตดินี้ได้ตกไปไม่มีการอภิปราย เนื่องจาก พล.ต.ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ได้ออกพระราชกฤษฎีกายุบสภาในวันที่ 12 มกราคม 2519 นั้นเอง

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2522 โดย พล.ต.ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคกิจสังคม กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านอีกจำนวนหนึ่งรวม 156 คน ได้เข้าชื่อเสนอขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีในชุดที่มี พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี เฉพาะรายบุคคล รวม 4 กระทรวง ดังนี้

1. รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม โดยอ้างถึงสาเหตุที่บริหารงานผิดพลาดล้มเหลว ทำให้การขนส่งและการคมนาคมมีปัญหา เกิดความไม่สะดวกขึ้นในการติดต่อสื่อสารภายในประเทศ รวมทั้งมีการคิดบริการในราคาที่สูงมาก ทำให้ประชาชนทั่วไปเดือดร้อน

2. รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในกรณีที่หย่อนสมรรถภาพในการบริหารงาน ไม่สามารถควบคุมราคาสินค้าไว้ได้ สินค้ามีราคาแพง และยังขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น รวมทั้งเกิดภาวะค่าครองชีพสูง ขณะที่ประชาชนยากจนลง ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน

3. รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่ไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้ มีโจรผู้ร้ายเกิดขึ้นมากมายสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ประกอบอาชีพสุจริต ทั้งยังไม่สามารถควบคุมการเกิดอาชญากรรมที่รุนแรง สะเทือนขวัญของประชาชนให้ลดลงได้

4. รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม สาเหตุปล่อยให้ น้ำมันและแก๊สขาดแคลน รวมทั้งมีราคาสูง ไม่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาและวางแผนการประกอบอุตสาหกรรม ทำให้ประเทศชาติสูญเสียผลประโยชน์

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปในครั้งนี้ได้อาศัยอำนาจมาตรา 137 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 และได้ยื่นเป็นผู้ตดิลำดับที่ 21/2522 ลง 27 ก.ย.2522 โดยมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีทั้ง 4 กระทรวง ตามผู้ตดินี้ขึ้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2522 และลงมติเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2522 โดยผลการลงมติปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนส่วนมากยังคงให้ความไว้วางใจรัฐมนตรีทั้ง 4 กระทรวง ปฏิบัติหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินต่อไป

ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2523 โดย พล.ต.ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคกิจสังคม กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกรวม 206 คน ได้ยื่นขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีชุดที่ พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรีทั้งคณะ ตามอำนาจแห่งมาตรา 137 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 โดยอ้างสาเหตุที่ไม่ไว้วางใจให้คณะรัฐมนตรีชุดดังกล่าวบริหารประเทศต่อไป สรุปลงสาระสำคัญของ 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจการบริหารผิดพลาดไร้ความสามารถและขาดประสิทธิภาพ ทำให้สินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมีราคาแพงขึ้น ไม่สามารถควบคุมราคาสินค้าไว้ได้ เกิดภาระเงินเพื่อสูงค่าเงินตกต่ำ รวมทั้งราคาน้ำมันที่มีการขึ้นราคาอยู่ตลอดเวลา และมีราคาแพงขึ้นจากเดิมมาก ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนทั่วไป

2. ด้านความสงบเรียบร้อยภายใน ไม่สามารถควบคุมได้ เกิดโจรผู้ร้ายขึ้นชุกชุม ประชาชนไม่มีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3. การส่งเสริมการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการกระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนยังขาดความตั้งใจ และจริงจังในการที่จะดำเนินการในเรื่องนี้

4. ปัญหาความมั่นคงของประเทศ กรณีผู้อพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีเป็นจำนวนมาก โดยการรู้เห็นของข้าราชการที่ประพฤติมิชอบ ก่อให้เกิดปัญหากระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศชาติ

5. นายกรัฐมนตรี เป็นเผด็จการได้ยอมรับนำความคิดเห็นของผู้อื่นไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำในการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย

การขอเปิดอภิปรายนี้ได้ยื่นเป็นผู้ตติลำดับที่ 1/2523 ลง 27 กุมภาพันธ์ 2523 แต่ต่อมาในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2523 พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทำให้ผู้ตตินี้ตกไปโดยไม่มีอภิปราย

ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2523 โดยนายสมัคร สุนทรเวช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านรวมจำนวน 94 คน ได้อาศัยอำนาจตาม มาตรา 137 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 ยื่นขอเปิดอภิปรายรัฐมนตรีชุดที่มี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นรายบุคคล จำนวน 3 กระทรวง ดังนี้

1. รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ จากสาเหตุที่สินค้ามีราคาแพงเกิดภาวะเงินเฟ้อ ค่าครองชีพสูง เกษตรกรเดือดร้อน เพราะไม่มีการประกันราคาพืชไร่
2. รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย จากสาเหตุโจรผู้ร้ายชุกชุม เกิดอาชญากรรมที่รุนแรง ไม่สามารถควบคุมและลดการใช้อาวุธสงครามที่ร้ายแรงในการกระทำผิดได้ ประชาชนขาดความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน
3. รัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม สาเหตุที่ปล่อยให้น้ำมันขึ้นราคา ทำให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชนโดยทั่วไป

การขอเปิดอภิปรายครั้งนี้ได้เสนอต่อประธานสภา ตามญัตติที่ 53/2523 และหลังจากที่ได้มีการอภิปรายตามญัตติเสร็จสิ้น จึงมีการลงมติในวันที่ 1 มิ.ย. 2524 โดยปรากฏว่าสภายังให้ความไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐมนตรีทั้ง 3 กระทรวง

ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2525 เป็นการยื่นขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านที่เข้าชื่อกันจำนวนรวม 65 คน โดยมี พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด พรรคชาติประชาธิปไตยเป็นผู้นำในการยื่นขออภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน จำนวน 8 กระทรวง คือ

1. กระทรวงการคลัง จากกรณีการลดค่าเงินบาทและการปรับปรุงโครงสร้างการเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งความผิดพลาดในการนโยบายการบริหารการเงินของประเทศ ทำให้คนจนได้รับความเดือดร้อนโดยทั่วไป

2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากสาเหตุที่ไม่มียุทธศาสตร์ในการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างจริงจังทำให้ราคาพืชไร่ตกต่ำ โดยเฉพาะราคาข้าวเปลือกที่ตกต่ำมาก ทำให้ชาวนาได้รับความเดือดร้อน เพราะขายข้าวไม่ได้ราคา

3. กระทรวงพาณิชย์ จากสาเหตุความขัดแย้งภายในกระทรวงพาณิชย์ของข้าราชการและนักการเมืองด้วยกันในเรื่องของนโยบายข้าว การบริหารงานผิดพลาดทำให้ข้าวมีราคาถูก ชาวนาประสบกับภาวะความเดือดร้อน มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น สินค้าราคาแพง และค่าครองชีพสูงที่ไม่สามารถควบคุมได้

4. กระทรวงอุตสาหกรรม จากสาเหตุความผิดพลาดในนโยบายอ้อย และน้ำตาลทราย เป็นเหตุให้ชาวไร่อ้อยประสบปัญหาความเดือดร้อนเนื่องจากราคาอ้อยตกต่ำ แต่ขณะเดียวกัน

น้ำตาลทรายมีราคาสูงขึ้น การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยกระทำด้วยความล่าช้า ไม่ทันกับเหตุการณ์

5. กระทรวงคมนาคม จากสาเหตุการประมูลโทรศัพท์ที่มี เรื่องของการทุจริตเกิดขึ้น ปัญหาการก่อสร้างท่า เรือน้ำลึกที่ดำเนินการไปอย่างล่าช้า ไม่ทันการณ์กับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

6. กระทรวงมหาดไทย จากสภาพปัญหาที่ไม่สามารถควบคุมอาชญากรรมให้ลดลง ได้มีโจรผู้ร้ายชุกชุม เกิดเหตุร้ายแรงกรณีการใช้อาวุธสงครามในการกระทำผิดการลอบวางระเบิด และ เกิดคดีสะเทือนขวัญขึ้นอยู่ตลอดเวลา ไม่สามารถความสงบเรียบร้อยในสังคมให้เกิดขึ้นได้ ทำให้ประชาชนขาดความมั่นใจและ ไม่มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

7. กระทรวงศึกษาธิการ กรณีปัญหาการฝากเด็กเข้าโรงเรียนต่างๆ เป็นการตัดโอกาสของผู้ด้อยโอกาสที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ

8. กระทรวงการต่างประเทศ จากกรณีการลักลอบค้ายาเสพติดข้ามประเทศโดยการส่งไปกับถุงเมล์ของสถานทูต ทำให้เสื่อมเสียเกียรติยศ และศักดิ์ศรีของประเทศชาติ

การขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจในครั้งนี้ ได้รับการบรรจุเป็นญัตติลำดับที่ 30/2525 ลง 21 พฤษภาคม 2525 และมีการอภิปรายตามญัตตินี้ในวันที่ 2-3 มิถุนายน 2525 เสร็จแล้วมีการลงมติในวันที่ 4 มิถุนายน 2525 ผลการลงมติปรากฏว่าสภาผู้แทนราษฎรยังคงให้ความไว้วางใจในการบริหารงานของรัฐมนตรีทั้ง 8 กระทรวง ดังกล่าวข้างต้น

ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2526 ตามญัตติลำดับที่ 18/2526 โดย พล.ต.อ. ประमाण อติเรกสาร (ในขณะนั้น ยศ พล.ต.) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี พรรคชาติไทย กับสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้าน รวม 98 คน ได้ยื่นขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีในคณะของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นรายบุคคล โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 137 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 โดยรัฐมนตรีที่ถูกยื่นขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจในครั้งนี้ คือ นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม จากกรณีการขึ้นราคาข้าว โดยสารรถประจำทาง ทำให้ประชาชนผู้ที่มีรายได้น้อยเดือดร้อนและหลังจากการอภิปรายเสร็จสิ้นลงแล้ว ได้มีการลงมติเมื่อวันที่ 13 ก.ค. 2526 และที่ประชุมได้ลงมติให้ผ่านระเบียบวาระการเปิดอภิปรายครั้งนี้ไปโดยที่ไม่มีการลงคะแนนความไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ แต่อย่างไรก็ดี อันเป็นไปตามที่สมาชิกได้เสนอในที่ประชุมสภาในวันดังกล่าว

ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2526 ตามผู้ติดตามที่ 28/2526 โดย พล.ต.อ. ประमाण อติเรกสาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี พร้อมด้วยสมาชิกพรรคฝ่ายค้านรวมจำนวน 78 คน ขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพียงรายเดียว คือ พล.อ.สิทธิ จิระโรจน์ โดยอ้างสาเหตุที่จำต้องเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พล.อ.สิทธิฯ จำนวน 5 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม ประชาชนไม่มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. ความล้มเหลวในการควบคุมและรักษากฎหมายบ้านเมือง มีการละเมิดกฎหมายเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และไม่ปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย
3. รัฐมนตรีขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้ข้าราชการรังแกและสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน
4. ความล้มเหลวในเรื่องของการปราบปรามยาเสพติด ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกประเภทเป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม
5. การบริหารของรัฐมนตรีใช้อารมณ์ และความรู้สึกส่วนตัวมากกว่าที่จะใช้เหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นไม่เป็นประชาธิปไตย

ผู้ติดตามนี้ได้มีการเปิดอภิปรายเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2526 และมีการลงมติในวันที่ 24 พฤษภาคม 2527 โดยสภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ความไว้วางใจ พล.อ.สิทธิ จิระโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการบริหารงานที่ผ่านมา

ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2527 โดย พล.ต.อ.ประमाण อติเรกสาร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี พรรคชาติไทยกับสมาชิกพรรคฝ่ายค้านรวม 100 คน ได้ยื่นขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีในขณะรัฐบาลของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นรายบุคคลจำนวน 5 กระทรวงคือ กระทรวงการคลัง, กระทรวงพาณิชย์, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงมหาดไทย แต่ผู้ติดตามนี้ได้ตกไปเนื่องจากมีผู้เสนอไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา 137 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 เพราะส่วนหนึ่งของสมาชิกที่เข้าชื่อในครั้งนี้ได้เคยเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พล.อ.สิทธิ จิระโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มาก่อนและสภาลงมติให้ความไว้วางใจ จึงทำให้สมาชิกส่วนหนึ่งขาดคุณสมบัติในการยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 มาตรา 137

ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2527 เป็นการยื่นขอเปิดอภิปรายตัว พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ในขณะที่ โดย พล.ต.อ.ประมาท อติเรกสาร กับคณะเป็นผู้เสนอ ทั้งนี้ ได้อ้างสาเหตุที่ปฏิบัติงานล้มเหลวอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แต่ผู้ตตินี้ได้ตกไป เพราะสมาชิกที่เข้าชื่อเสนอมีจำนวนไม่ถึงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 มาตรา 137

ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2528 ตามผู้ตติลำดับที่ 1/2528 โดย พล.ต.อ. ประมาท อติเรกสาร กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านรวม 88 คน ได้ยื่นขอเปิดอภิปราย เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีกับรัฐมนตรีบางคนในคณะรัฐบาล โดยอ้างเหตุผลในการยื่นขออภิปรายไม่ไว้วางใจว่า รัฐบาลบริหารประเทศไปในทางเสียหาย ก่อให้เกิดความล้มเหลวในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย จึงไม่สมควรที่จะ ไม่ไว้วางใจให้บริหารประเทศชาติต่อไป รวมทั้งนายกรัฐมนตรี ก็จะต้องรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ซึ่งไม่ควรให้ความไว้วางใจในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2528 ก่อนหน้าที่จะถึงกำหนดวันอภิปรายหนึ่งวัน ดร.เกษม ศิริสัมพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคกิจสังคม ได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ให้พิจารณาว่า ผู้ตติดังกล่าวข้างต้นไม่ชอบตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 มาตรา 137 เพราะ นายกรัฐมนตรีมิใช่มีฐานะอย่างเดียวกับรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ และผู้ตติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฝ่ายค้านเสนอ จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และในที่ประชุมของสภาผู้แทนได้ให้ความเห็นชอบตามที่ ดร.เกษมฯ เสนอจึงมีผลทำให้ผู้ตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนี้ตกไป ไม่สามารถดำเนินการต่อไปตามระเบียบได้

ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2528 เป็นการขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี เป็นรายบุคคล โดย พล.ต.อ.ประมาท อติเรกสาร กับสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านรวม 84 คน ได้ยื่นผู้ตติเสนอขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายกระทรวงจำนวน 4 กระทรวงคือ

1. กระทรวงการคลัง โดยนายสมหมาย สุนทรกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
2. กระทรวงคมนาคม โดยนายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
3. กระทรวงอุตสาหกรรม โดยนายอบ วสุรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
4. กระทรวงพาณิชย์ โดยนายโกศล ไกรฤกษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

การยื่นขออภิปรายทั่วไปครั้งนี้ ถูกต้องตามหลักของมาตรา 137 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 ได้ถูกบรรจุไว้ตามญัตติลำดับที่ 234/2528 ลง 31 พฤษภาคม 2528 มีการพิจารณาอภิปราย เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2528 และในการลงมติเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2528 ผลปรากฏว่าสภาให้ความไว้วางใจรัฐมนตรีที่ถูกอภิปรายทั้ง 4 กระทรวง

ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2529 โดยนายบุญแห่ง ทองสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง พรรคกิจสังคม กับสมาชิกพรรคฝ่ายค้านรวม 83 คน ได้ยื่นขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล ตามมาตรา 137 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 โดยรัฐมนตรีที่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจครั้งนี้ได้แก่ ร.ต.อ.สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กรณีการอนุมัตินำเข้าไม้ซุงจากประเทศพม่า จำนวน 2 ครั้ง ทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ทางเศรษฐกิจ ทั้งยังเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งยังเป็นการทำลายสัมพันธภาพระหว่างไทยกับพม่าอีกด้วย

ญัตตินี้ได้มีการอภิปรายกันในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2529 และลงมติในวันที่ 9 ตุลาคม 2529 และการลงมติปรากฏว่าสภาผู้แทนราษฎรยังคงให้ความไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ต่อไป

ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2530 เป็นการยื่นขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะของนายบุญแห่ง ทองสวัสดิ์ กับสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายค้านรวม 83 คน โดยในขณะนั้นมี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีที่จะต้องถูกอภิปรายด้วย

ญัตติดังกล่าวได้รับการบรรจุตามลำดับที่ 13/2530 ลง 8 เมษายน 2530 และกำหนดวันในการพิจารณาอภิปรายตามญัตตินี้ในวันที่ 22 เมษายน 2530 โดยสาเหตุที่ยกขึ้นมาอ้างในการอภิปรายได้แก่

1. ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยภายในและระหว่างประเทศ
2. ปัญหาการทุจริต และแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบของข้าราชการ
3. ความล้มเหลวในการควบคุมกำกับและบริหารสถาบันการเงิน และธนาคารต่าง ๆ
4. คณะรัฐมนตรีใช้ความสามารถ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

5. ปัญหาภัยแล้ง ราษฎรอดอยาก ยากจน และรัฐไม่สนใจดูแล แก้ไขช่วยเหลืออย่างจริงจัง

6. ปัญหาคนไทยในต่างประเทศไม่ได้รับการคุ้มครองดูแลจากรัฐบาล กรณีลูกเรือประมงไทยถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก

7. การไม่เคารพข้อตกลงระหว่างประเทศ ไม่มีความแน่นอนในการดำเนินนโยบายทางด้านประเทศ ทำให้ประเทศชาติเสียหาย

8. กรณีการทุจริตในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มิใช่การเมือง และรัฐมนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องในการกระทำผิด

แต่ก่อนที่จะได้มีการพิจารณาอภิปรายในสัปดาห์ที่ปรากฏว่า ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคฝ่ายค้านจำนวน 15 คน คือ

1. นายเสกสรร	แสลงภูมิ	สส.สุรินทร์	พรรคก้าวหน้า
2. นายวิสันต์	เดชเสน	สส.ยโสธร	พรรคก้าวหน้า
3. นายเวียง	วราเชษฐ	สส.ร้อยเอ็ด	พรรคกิจประชาคม
4. นางอุ้นเรือน	อารีเอื้อ	สส.ร้อยเอ็ด	พรรคกิจประชาคม
5. นายอารมภ์	พุ่มพิริยะพฤกษ์	สส.อุตรดิตถ์	พรรคกิจประชาคม
6. นายสุทัศน์	ศรีรัตนพรหม	สส.ขอนแก่น	พรรคกิจประชาคม
7. นายขจรศักดิ์	ศรีสวัสดิ์	สส.ร้อยเอ็ด	พรรคกิจประชาคม
8. นายเรวุฒิ	จินดาพล	สส.ภูเก็ต	พรรคพลังใหม่
9. นายวิฑูร	วงษ์ไกร	สส.ยโสธร	พรรคปวงชนชาวไทย
10. นายประเทือง	คำประกอบ	สส.นครสวรรค์	พรรคสหประชาชาติไทย
11. นายถวิล	ฤกษ์หรราย	สส.กำแพงเพชร	พรรคสหประชาชาติไทย
12. นายโอภาส	พลศิลป์	สส.ลพบุรี	พรรคสหประชาชาติไทย
13. นายอนุรักษ์	จุริมาศ	สส.ร้อยเอ็ด	พรรคสหประชาชาติไทย
14. นายชัย	ชิตชอบ	สส.ชัยภูมิ	พรรคสหประชาชาติไทย
15. นายเชาวลิต	สุขสวัสดิ์	สส.อุตรดิตถ์	พรรคสหประชาชาติไทย

สมาชิกสภาผู้แทนฝ่ายค้านทั้ง 15 คน ข้างต้นที่ได้ลงชื่อเสนอขอเปิดอภิปรายไม่ว่างใจรัฐมนตรีทั้งคณะรวมทั้งตัว พล.อ.เปรมฯ นายกรัฐมนตรีด้วยในตอนแรกนั้น ได้มีหนังสือยื่นต่อประธานสภาฯ ขอลงชื่อจากการเสนอผู้ตติดังกล่าวในวันที่ 22 เมษายน 2530 และที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรยินยอมให้ลงชื่อได้ ทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าชื่อเสนอผู้ตติมีจำนวนไม่ครบตาม

หลักเกณฑ์แห่งมาตรา 137 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 ผู้ตดินี้จึงตกไปไม่สามารถดำเนินการตามระเบียบต่อไปได้

ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2530 เป็นการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นรายบุคคล ดำเนินการยื่นขอเปิดอภิปรายโดยนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง พรรคกิจสังคม กับสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน รวมจำนวน 85 คน โดยขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายบรรหาร ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โดยอ้างสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. การใช้อำนาจหน้าที่สร้างประโยชน์ให้กับตนเองและเขตเลือกตั้งของตนเองโดยมิชอบ
 2. การดำเนินการที่มีขอบในการประมุขจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ของทางราชการเป็นการหาประโยชน์ให้ตนเอง มีการรู้เห็นและสมยอมกันในการยึดประมุขโครงการต่าง ๆ ของทางราชการ
- ผู้ตดินี้ ได้มีการประชุมพิจารณาอภิปรายกันในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2530 และมีการลงมติ เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2530 ผลของการลงมติปรากฏว่าสภาผู้แทน ยังให้ความไว้วางใจการปฏิบัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมต่อไป

ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2531 เป็นการยื่นขออภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ รวมทั้งตัว พล.อ.เปรมฯ นายกรัฐมนตรีด้วย ดำเนินการยื่นโดยนายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน โดยอ้างสาเหตุที่สำคัญสามารถสรุปได้ 4 ประการ

1. การเมืองและการบริหารล้มเหลวไม่สามารถควบคุมสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นได้ มีการใช้อาวุธสงครามกระทำผิดอย่างมากมาย ประชาชนมีความหวาดผวาไม่มีความมั่นใจและมั่นคงในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน
2. ด้านเศรษฐกิจ มีความทุจริตโทษตกต่ำ ค่าครองชีพสูง สินค้าราคาแพง ประชาชนมีความเดือดร้อน ความยากจนของประชาชนปรากฏอยู่โดยทั่วไป
3. ด้านสังคม คุณภาพชีวิตของคนตกต่ำลงเกิดการแพร่ระบาดและขยายตัวของยาเสพติดรัฐบาลขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหาสังคม
4. การต่างประเทศ มีการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด ทำให้เกิดความขัดแย้งกับต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศล้มเหลวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ผู้ตดินี้ได้บรรจุไว้ในลำดับที่ 13/2531 ลง 15 เมษายน 2531 และมักพิจารณาอภิปรายวันที่ 9 พฤษภาคม 2531 แต่ พล.อ.เปรมฯ นายกรัฐมนตรีได้ออกพระราชกฤษฎีกายุบสภาในวันที่

29 เมษายน 2531 จึงทำให้ผู้ตดินี้ตกไปไม่มีการอภิปรายไม่ไว้วางใจเกิดขึ้น

ครั้งที่ 16 เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2531 เป็นการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีของรัฐบาล ที่มี พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นรายบุคคลเสนอโดย นายณรงค์ วงศ์วรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดแพร่ พรรคเอกภาพกับสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน รวม 115 คน ผู้ถูกอภิปรายคือนายสันติ ชัยวีริตนะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย กรณีการเจาะบ่อน้ำบาดาลในบริเวณบ้านของตนเอง

ผู้ตดินี้ได้ร่างการบรรจุเพื่อเข้าประชุมตามลำดับที่ 140/2531 ลง 6 ตุลาคม 2531 มีการพิจารณาในวันที่ 19 ตุลาคม 2531 และในการลงมติในวันที่ 20 ตุลาคม 2531 ผลปรากฏว่าสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้ความไว้วางใจต่อการบริหารราชการแผ่นดินของ นายสันติ ชัยวีริตนะ

ครั้งที่ 17 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2532 เป็นการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีคณะที่มี พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นรายบุคคล ครั้งที่สองเสนอโดย นายณรงค์ วงศ์วรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดแพร่ พรรคเอกภาพกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม 77 คน โดยรัฐมนตรีที่ถูกอภิปรายมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. นายสุบิน ปิ่นขยัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
2. ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีประจำสำนักงานรัฐมนตรี
3. พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. นายประจวบ ไชยสาส์น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โดยอ้างเหตุผลประกอบการยื่นขออภิปรายว่า ไร้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการแผ่นดิน ขาดวิจาร์ณาณานในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่องานราชการและกระทบกระเทือนต่อประโยชน์สุขของชาติและประชาชน การบริหารงานมีเลศนัยไม่ซื่อสัตย์ต่อการใช้อำนาจหน้าที่ ดำเนินการเพื่อประโยชน์อันมิใช่ประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง หากดำรงตำแหน่งบริหารราชการแผ่นดินต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

ผู้ตดินี้ได้ยื่นเสนออย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 มาตรา 137 และได้รับการบรรจุตามผู้ตดิลำดับที่ 52/2532 ลง 30 มิถุนายน 2532 มีการพิจารณาอภิปรายในวันที่ 19-20 กรกฎาคม 2532 และในการลงมติวันที่ 21 กรกฎาคม 2532 สภาลงมติไว้วางใจรัฐมนตรีที่ถูกอภิปรายทั้ง 4 คน

ครั้งที่ 18 เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2533 เป็นการขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี ทั้งคณะ เป็นครั้งแรกของรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ผู้เสนอได้แก่นายณรงค์ วงศ์วรรณ พร้อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านรวม 127 คน โดยอ้างถึงสาเหตุในการเปิดอภิปราย ไม่ไว้วางใจว่า

1. การล้มเหลวในการบริหารราชการแผ่นดิน
2. การปฏิบัติงานของรัฐบาลไม่เป็นไปตามที่แถลงนโยบายไว้ต่อสภา
3. บุคคลในคณะรัฐมนตรีขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงาน ไม่มีประสิทธิภาพ
4. รัฐมนตรีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในทางทุจริตคดีมีขอบ มุ่งแสวงหาประโยชน์จากการใช้อำนาจหน้าที่มิใช่กระทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน

ญัตตินี้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมาตรา 137 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521 ได้ถูกบรรจุ เป็นญัตติลำดับที่ 101/2533 ลง 21 มิถุนายน 2533 มีการพิจารณาการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 18-20 กรกฎาคม 2533 และลงมติในวันที่ 21 กรกฎาคม 2533 ผลการลงมติปรากฏว่า สภาผู้แทนให้ความไว้วางใจต่อการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้วยคะแนนเสียง 220-35

3. สรุป

ดังนั้นจากการศึกษาจึงสามารถสรุปบทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหารของรัฐสภาที่เกิดขึ้น ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521 และ 2534 ด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามต่อ รัฐมนตรีที่รับผิดชอบ เพื่อให้ตอบข้อสงสัยของสมาชิกรัฐสภาในเรื่องต่างๆ อันเป็นมาตราควบคุมฝ่าย บริหารที่กระทำได้ง่ายที่สุด และสมาชิกรัฐสภามักนิยมใช้กับวิธีการควบคุมโดยการขอเปิดอภิปราย ทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล หรือทั้งคณะอันเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุด ได้ ในภาพรวม กล่าวคือ

สมาชิกของรัฐสภาที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2517, 2521 และ 2534 ได้แสดงบทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหารด้วยวิธีการตั้งกระทู้ถามรวมทั้งสิ้น จำนวน 3,018 กระทู้ โดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบได้ตอบแล้วจำนวนรวม 1,186 กระทู้ คิดเป็นร้อยละ 39.29 และตกไป ด้วยเหตุต่าง ๆ จำนวน 1,832 กระทู้ และมีความพยายามในการยื่นเสนอขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล หรือทั้งคณะเกิดขึ้นจำนวนทั้งสิ้น 18 ครั้ง โดยใน

จำนวน 18 ครั้งนั้น สมาชิกสภาผู้แทนผู้เข้าชื่อเสนอมีโอกาสทำการอภิปรายถึงข้อบกพร่องในการบริหารงานของฝ่ายบริหารและมีการออกเสียงลงมติความไว้วางใจผู้ถูกอภิปรายได้จำนวนรวม 11 ครั้ง โดยผู้ตติการขอเปิดอภิปรายตกไปไม่มีการอภิปรายและลงมติด้วยเหตุต่าง ๆ รวม 7 ครั้ง สำหรับการอภิปรายทั้ง 11 ครั้ง ปรากฏว่าฝ่ายบริหารได้รับคะแนนเสียงจากสภาให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติราชการบริหารแผ่นดินทุกครั้ง

ฉะนั้นจากข้อมูลที่ได้ศึกษาได้มาข้างต้น จึงเห็นได้ว่าในส่วนของบทบาทในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารโดยรัฐสภา นั้น สมาชิกรัฐสภาโดยเฉพาะสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชน ได้มีการแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ในการที่จะควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดและให้อำนาจเอาไว้ ทั้งในเรื่องของการตั้งกระทู้ถาม จนถึงมาตรการที่รุนแรง คือการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ เมื่อปรากฏว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการบริหารแผ่นดินของฝ่ายบริหารผิดพลาดจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวมได้ ซึ่งจากข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาทของรัฐสภาที่กำหนดไว้โดยรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517, 2521 และ 2534 ตามที่ได้ศึกษามาแล้วจะเป็นแนวทางในการนำไปสู่การสรุปและพิสูจน์สมมติฐานของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะ ได้สรุปและวิเคราะห์โดยละเอียดในบทต่อไป